Proffenwoordje: Joos Vandewalle

Prof. dr. Ir. Joseph Vandewalle: Voor sommigen staat hij bekend als 'de professor met de brainteasers'. Bij Revue kennen ze hem dan weer als groentenboer Vandewallie, maar we kunnen in elk geval met volle zekerheid stellen, dat er geen burgie in Heverlee rondloopt, die hem niet kent! Volgend jaar gaat hij met emiritaat en daarom grepen wij nog snel onze kans om hem te interviewen voor onze laatste Ir.Reëel.

L: is het altijd al uw droom of plan geweest om docent te worden?

Dat is geleidelijk aan gegroeid. Het was zeker niet een droom die ik van kinds af aan koesterde. Ik heb hier in Leuven eerst mijn studies gedaan en dat boeide mij wel erg. Daardoor heb ik zin gekregen om hier een doctoraat te maken. Dat is een periode waar ik met veel plezier naar terugkijk. Je leert dan de ambiance onder onderzoekers kennen en je moet een eigen weg zoeken in al de verschillende domeinen. Daarna ben ik 3 jaar naar Berkeley in Californië geweest en dat heeft mijn interesse voor de academische wereld nog versterkt. Als je rondkijkt in die wereld, zie je een aantal personen die waardevolle dingen doen en die ook geboeid zijn door hun werk en dat trok me aan. Maar toen ik terugkwam naar België begon ik opnieuw te twijfelen. Ik stond even op het punt om toch naar een bedrijf en eventueel terug naar Amerika te gaan en ik had zelfs al enkele sollicitaties gedaan. Maar, uiteindelijk heb ik nooit een positie buiten de universiteit uitgeoefend.

L: Van alle vakken die u doceert, welk vak doceert u het liefst en waarom?

Goh, ze hebben allemaal hun charmes en hun minder aangename elementen, maar er is geen enkel vak waar ik met tegenzin of met degout tegen aankijk. Wat ik vooral graag doe, is samen met de studenten een traject opbouwen. Dat begint met het vak 'Lineaire Algebra' in het eerste jaar, waar je al een eerste band smeedt. Het gaat dan nog wel over een hele grote groep natuurlijk. Daar kan je dan met 'Systeemtheorie en regeltechniek' verder op inwerken en later krijg je er eventueel nog speciale cursussen bovenop, zoals 'Systeemidentificatie' of 'Neurale netwerken'. Het heeft mij altijd geboeid om aan de studenten een soort engagement te geven dat ik ze bij een dergelijk project blijf begeleiden. Je kan dan steeds terugvallen op wat je vroeger hebt gedaan en tegelijk ook zeggen 'we gaan daar nog op terugkomen'.

Ik heb er recent een nieuw vak bijgekregen over technologie voor de maatschappij voor studenten uit de humane wetenschappen. Zij hebben dat traject absoluut niet gehad en hebben evenmin dezelfde kennis van wiskunde of fysica. In dat vak komen een aantal actuele technologisch wetenschappelijke onderwerpen aan bod. Dat vak zou ik graag nog een paar jaar willen verder doceren, omdat we daarin de studenten kunnen helpen leren om de discussie aan te gaan over belangrijke thema's zoals privacy of de invloed van ICT op de maatschappij, waterverbruik of energieverbruik.

L: Uw standpunt over het ingangsexamen burgerlijk ingenieur is bekend. U bent nu ook een groot voorstander van de ijkingstoets. Als er toch een mogelijkheid zou zijn om het ingangsexamen opnieuw in te voeren, blijft u daar dan de voorkeur aan geven boven de ijkingstoets?

Het verschil met een echt toelatingsexamen zoals bij geneeskunde is dat daar de deur ofwel open ofwel dicht gaat. Zo bruusk wil ik niet zijn. Als we kunnen komen tot een systeem waarbij de meeste studenten deelnemen en ze ook in grote mate rekening houden met de resultaten, ben ik tevreden. Ik wil ook graag de resultaten van de ijkingstoets confronteren met de cumulatieve studie-efficiëntie van de student.

Als je kan aantonen dat zij die in de onderste 20% van de ijkingstoets scoorden, vervolgens een zeer geringe studie-efficiëntie behalen, dan zijn dat boodschappen te geven (ook naar de ouders toe) die niet zomaar de deur dicht of open doet, maar die duidelijk maakt dat als je wil slagen, je een extra inspanning zal moeten leveren.

die je kan meegeven aan de toekomstige studenten. Maar als je de dag van de toets niet goed geslapen hebt of niet voluit kan functioneren, dan mag de ijkingstoets je niet verhinderen om er toch aan te beginnen; maar je moet dan wel aantonen dat je het kunt.
In die zin ben ik niet ongelukkig met de toets. Een toelatingsproef kan een aantal potentieel goede studenten verhinderen om de studies aan te vatten, terwijl onze maatschappij duidelijk ingenieurs nodig heeft. We moeten gewoon zorgen dat we goede ingenieurs afleveren. Dat kan door tijdig een boodschap

L: Van alle verschillen tussen uw studententijd en vandaag, wat valt u het meeste op?

Eén van de dingen die mij opvalt is dat de rekrutering in West-Vlaanderen erg geslonken is. Ik was deel van een lichting waar gemakkelijk meer dan 20% West-Vlamingen zaten. Er komen nu nog enkele studenten over vanuit Kortrijk, maar rechtstreeks vanuit West-Vlaanderen zie je er weinig. De geografie doet de meesten voor Gent kiezen.

Wat is er nog veranderd? Eigenlijk veel. Er wordt soms veel gezegd dat het vroeger allemaal beter was, maar daar ben ik niet van overtuigd, zeker als ik naar de activiteiten van mijn collega's kijk; de grote energie die ze steken in onderzoek en onderwijs. Dan denk ik dat jullie geluk hebben dat jullie nu studeren en niet zovele jaren geleden. Vroeger bestonden er bijvoorbeeld een behoorlijk aantal vakken waarbij je gewoon telefoonboeken vanbuiten moest leren. De feitenkennis is voor mij minder belangrijk dan een goed doorzicht hebben in de globale systeemaspecten.

De studenten zijn ook erg veranderd. Ik denk dat wij harder werkten. Aan het einde van de jaren 90 heb ik in het kader van een interne evaluatie een studietijdmeting gedaan en die gaf aan dat studenten gemakkelijk 1800 à 1900 of zelf 2100 uren per jaar met hun studie bezig waren. Ik heb niet de indruk dat dit nu nog het geval is.

L: Wat deed u als student in uw vrije tijd?

Wij gingen graag een pintje drinken in de VTK-bar op de Naamsesteenweg. Typisch was het zo dat wij in de examenperiodes blokten tot middernacht en dan collectief een pint gingen drinken tot 1u en dan sliepen we goed. Maar het is niet zo dat ik een drinkebroer ben of ooit geweest ben. Eén keer per week uitgaan was voor mij genoeg.

L: Wat zijn de beste en slechtste punten die u ooit heeft behaald?

Oei oei, dat weet ik allemaal niet meer. Mijn beste jaar was in elk geval het jaar waarin ik mij het meest geamuseerd heb. In mijn 2e kandidatuur (1968) was de maand mei een maand van betogingen. Op een bepaald ogenblik waren de lessen volledig geschorst omdat er te veel protest was. Ik deed zelf ook actief mee met die betogingen want ik was ervan overtuigd dat Leuven Vlaams moest blijven, maar ik liep niet per sé helemaal vooraan. In die periode was het dus studeren en af en toe eens gaan betogen. De politie gebruikte waterkannonnen en toen zijn wij op kot, in de Minckelersstraat ook met water beginnen spelen, waardoor de mensen die onder ons balkon op de bus aan het wachten waren moesten weglopen. Dat was een tijd dat we ons echt goed geamuseerd hebben, maar zoals ik al vertelde, in dat jaar behaalde ik ook mijn beste examenresultaten.
Mijn slechtste examens waren zonder twijfel die waarvoor ik telefoonboeken vanbuiten moest blokken. De prof van toegepaste scheikunde liet 3 studenten tegelijk binnenkomen. Aan de eerste vroeg hij "Slochteren gas, alles wat je ervan weet", aan de tweede "Heb jij daar iets bij aan te vullen? Zijn er dingen die fout zijn?" en aan de derde: "Heb jij nog iets toe te voegen?" en op vijf minuten was de zaak beslist en mochten we alle drie weer naar buiten. Als ik daaraan terug denk, voel ik nog steeds de woede opstijgen. Ik heb dat examen waarschijnlijk heel slecht gedaan, maar ik vond dat echt niet kunnen. Gelukkig bestaan er nu studentenevaluaties over docenten. Daar ben ik altijd voorstander van geweest.

L: Ik heb online gelezen dat u elke zomer een week sculpturen maakt. Gaat u dat nu meer doen, nu u meer tijd hebt?

Misschien wel een beetje, maar niet zoveel dat het mijn leven zal domineren. Tot nu toe deed ik het altijd een week, hoogstens 14 dagen. Het kan zijn dat het nu iets meer wordt maar zeker niet veel meer want dat is met dit Belgisch weer niet aangewezen. Ik moet daarvoor buiten werken omdat nogal veel stof en gruis mee gepaard gaat.
Tien jaar geleden heeft mijn vrouw me gestimuleerd om deel te nemen aan een workshop. Ik ben blij dat ik daar mee begonnen ben. Ik zie er veel wiskundige vormen in en dat spreekt me aan. Je krijgt daar na een tijd bedrevenheid in en het is zeker leuk als het werk geapprecieerd wordt.

L: Welke boodschap wilt u meegeven aan ingenieursstudenten aan het einde van uw jarenlange professoren carrière?

Wel, ik heb mij voorgenomen om niet te veel moraliserende boodschappen te geven, zeker niet ongevraagd. Nu vraag je het zelf dus kan ik niet anders dan antwoorden; maar ik vind dat iemand die op emeritaat gaat zich niet meer met alles moet moeien en over alles nog een opinie geven.

Wat mij de laatste jaren erg geboeid heeft en wat ik belangrijk vind, is dat ingenieurswetenschappen een belangrijke hefboom zijn om nieuwe elementen aan te brengen in het maatschappelijk gebeuren; ze hebben niet alleen een grote impact maar worden zelf ook beïnvloed door die maatschappij. Waar zitten immers de problemen in de maatschappij? Energie, ICT, infrastructuur, medische technologie,... Er is een waaier aan problemen waarvoor ingenieurs onvervangbaar zijn. Ik zou wel graag zien dat we die zaken behandelen op een manier die milieuvriendelijk is en die de maatschappij en de mens beter respecteert. Jongeren moeten zich daarvoor inzetten. Ik raad persoonlijk iedere ingenieursstudent graag het boek 'The Grand Challenges for Engineering' van the National Academy of Engineering aan. Daar staan heel goede voorbeelden in.